

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi

LLO.410.011.03.2015
P/15/029

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi
ul. Kilińskiego 210, 90-980 Łódź
T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90
llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/029 – System szkolnictwa zawodowego
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Ryszard Lewiński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 97883 z dnia 8.10.2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Wieruszowie (dalej zwane: <i>Starostwo</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Szymanek, Starosta Wieruszowski (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości¹, działalność kontrolowanej jednostki w okresie lat od 2012 r. do 2015 r. (dalej: *okres objęty kontrolą*).

Uzasadnienie
oceny ogólnej

W uzasadnieniu oceny NIK wskazuje, iż powiat wieruszowski, jako organ prowadzący szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, realizował zadania określone w art. 5 ust. 7 i art. 34a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty², za wyjątkiem nie przedstawiania projektów uchwał Radzie Powiatu Wieruszowskiego w sprawie ustalania sieci szkół i w rezultacie występował ich brak, pomimo faktycznej zmiany sieci tych szkół, a także w związku z brakiem reakcji, z tytułu sprawowanego nadzoru, na przekazywane protokoły z kontroli z jednej ze szkół, które nie potwierdzały w sposób wystarczający stanu bezpieczeństwa i higienicznych warunków nauki.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja kształcenia w szkołach zawodowych w aspekcie jakości kształcenia i przygotowania do wykonywania zawodu

Opis stanu
faktycznego

W powiecie wieruszowskim w roku szkolnym 2005/2006 istniało osiem szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży³, do których łącznie uczęszczało 1 748 uczniów, w tym 626 uczniów do klas pierwszych, z czego w szkołach kształcących w 33 zawodach⁴ było 443 uczniów, co stanowiło 70,8% uczniów wszystkich klas

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572 ze zm.

³ Dwa Licea Ogólnokształcące jedno w Zespole Szkół Rolniczych im. W. Baranowskiego w Lututowie, drugie w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Wieruszowie. Dwa Licea Profilowane, dwa Technika i dwie Zasadnicze Szkoły Zawodowe usytuowane w Zespole Szkół Rolniczych im. W. Baranowskiego w Lututowie po jednym z ww. rodzajów szkół oraz po jednym z ww. rodzajów szkół usytuowane w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. St. Staszica w Wieruszowie.

⁴ Uczniowie uczęszczający do szkół innych niż Licea Ogólnokształcące.

pierwszych. Ww. rok szkolny ukończyło 425 uczniów, z czego 325 uczniów szkół kształcących w zawodach, co stanowiło 76,5% ogółu absolwentów.

Na przestrzeni lat szkolnych od 2005/2006 do 2015/2016 liczba nauczanych zawodów zmieniała się w granicach od 33 do 38 i w roku szkolnym 2015/2016 równa była ich ilości z roku 2005/2006 i wynosiła 33 zawody. Natomiast liczba oddziałów wszystkich szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży uległa zmniejszeniu z 66,5 oddziałów w roku szkolnym 2005/2006 r. do 47 oddziałów w roku 2015/2016, co stanowiło zmniejszenie ich liczby o 29,3%. W roku szkolnym 2015/2016 do szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży uczęszczało 1 073 uczniów, w tym 301 uczniów podjęło naukę w klasach pierwszych, z czego 244 uczniów w szkołach kształcących w zawodach, co stanowiło 78,8% uczniów klas pierwszych. W porównaniu do roku szkolnego 2005/2006 nastąpiło zmniejszenie liczby uczniów ogółem o 38,6%. Ilość uczniów klas pierwszych zmniejszyła się o 51,9%, a liczba uczniów szkół uczących w zawodach zmniejszyła się o 44,9%. Liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży w roku szkolnym 2014/2015 wynosiła 275 i była o 35,3% niższa niż w roku szkolnym 2005/2006 (425 absolwentów). Odsetek absolwentów szkół kształcących w zawodach w ogólnej liczbie absolwentów wynosił 60,4% i był niższy od tego, z roku szkolnego 2005/2006, o 16,1 punktów procentowych (dalej: pp.) (76,5%-60,4%).

W opisywanym okresie liczba uczniów szkół z roku na rok malała, za wyjątkiem roku szkolnego 2006/2007, kiedy nastąpił wzrost liczby uczniów o 2,0% w stosunku do roku poprzedniego. Zmniejszenie liczby uczniów, liczone w każdym roku szkolnym w stosunku do poprzedniego roku szkolnego wynosiło: 6,5% w roku szkolnym 2008/2009, 4,6% w roku 2010/2011. W latach szkolnych 2007/2008 i 2009/2010 zmniejszenia liczby uczniów były niewielkie i wynosiły odpowiednio 0,8% i 0,4%. Natomiast w okresie lat szkolnych od 2011/2012 do 2015/2016 zmniejszenie liczby uczniów zawarte było w granicach od 6,3% do 8,7%.

Odsetek uczniów rozpoczynających naukę w klasach pierwszych szkół kształcących w zawodach w opisywanym okresie w stosunku do ogółu uczniów klas pierwszych zawierał się w granicach od 70,8% (w roku szkolnym 2005/2006) do 79,9% (w roku szkolnym 2006/2007). Natomiast odsetek absolwentów szkół kształcących w zawodach do ogółu wszystkich absolwentów szkół ponadgimnazjalnych zawierał się w granicach od 60,4% (w roku szkolnym 2014/2015) do 77,7% (w roku szkolnym 2008/2009).

W roku szkolnym 2006/2007 nastąpił spadek, o 6,9% liczby uczniów klas pierwszych, przy czym nastąpił wzrost o 5,2% liczby uczniów klas pierwszych szkół kształcących w zawodach.

(dowód: akta kontroli str. 15-41)

W okresie objętym kontrolą obowiązywały dwie uchwały Rady Powiatu Wieruszowskiego podjęte 30 października 2001 r. i 26 czerwca 2008 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych.

W wyniku porównania Uchwały Rady Powiatu z dnia 26 czerwca 2008 r. w sprawie ustalenia sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych z *Informacjami o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wieruszowskiego* za okres lat szkolnych od 2011/2012 do 2014/2015 stwierdzono rozbieżności pomiędzy ilością szkół wynikającą z ww. Uchwały a *Informacjami o stanie realizacji zadań oświatowych*. Powyższe omówiono w dalszej części niniejszego wystąpienia pn. „Ustalone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 69-238)

1.1. Rozpoznawanie potrzeb w zakresie organizacji sieci szkół i wyboru kierunków kształcenia związane z kształceniem młodzieży w szkołach zawodowych w aspekcie potrzeb rynku pracy.

Jak wyjaśnił Wicestarosta potrzeby szkół diagnozowane są na podstawie bieżących pism składanych przez dyrektorów szkół, protokołów pokontrolnych służb i inspekcji oraz analiz własnych. Jak wyjaśnił Wicestarosta powiat dokonuje analiz w zakresie funkcjonowania szkół oraz problemów i potrzeb w nich występujących w różnym zakresie (m.in.: wyposażenia szkół, wynajmowanych pomieszczeń w szkole, przeprowadzanych przez Dyrektorów remontów w szkołach, realizacji doraźnych zastępstw przez nauczycieli, realizacji doskonalenia zawodowego nauczycieli, analizy naboru do szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez powiat oraz możliwe przyczyny „odpływu uczniów”).

(dowód: akta kontroli str. 42-59, 604-605)

1.2. Planowanie organizacji sieci szkół kształcenia zawodowego w aspekcie potrzeb rynku pracy.

Wicestarosta wyjaśnił, iż w Zespole Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Wieruszowie oferuje się kształcenie w klasie wielozawodowej we wszystkich zawodach wskazanych w kwalifikacji zawodów szkolnictwa zawodowego. Analiza zawodów deficytowych w województwie łódzkim i powiecie wieruszowskim w latach 2011-2015 wskazuje, że są zawody, w których nie potrzeba wyuczonych kwalifikacji w formach szkolnych (robotnik gospodarczy, sekretarka, opiekunka). W pozostałych zawodach wskazanych, przez Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi czy Powiatowy Urząd Pracy w Wieruszowie, jako deficytowe, odbywa się kształcenie w szkołach ponadgimnazjalnych w powiecie wieruszowskim (np. tapicer, rozbieracz-wykrawacz, opiekun medyczny). Wicestarosta wyjaśnił również, że obecnie funkcjonujące kierunki kształcenia w szkołach zawodowych są odpowiedzią na potrzeby i oczekiwania uczniów. O wyborze kierunków kształcenia w szkołach zdecydowało zapotrzebowanie na dany zawód absolwentów gimnazjów oraz usytuowanie w powiecie wieruszowskim firm meblarskich, obróbki drewna, przetwórstwa mięsnego oraz usługowych, ale także przesłanki ekonomiczne utworzenia nowego zawodu.

(dowód: akta kontroli str. 42-59)

W okresie objętym kontrolą powiat wieruszowski posiadał *Plan rozwoju lokalnego powiatu wieruszowskiego na lata 2007 – 2013* (dalej zwany: *Planem*) i *Zintegrowaną strategię rozwoju powiatu wieruszowskiego na lata 2014 – 2020*⁵ (dalej zwana: *Strategią*)

W *Planie* przedstawione były m.in. wyniki analizy SWOT⁶ w tym dla obszaru edukacja. Misję powiatu wieruszowskiego zawarto w sformułowaniu: „*Nowoczesny powiat wieruszowski – z dynamicznie rozwijającą się gospodarką i stale rosnącym poziomem życia mieszkańców*”. W celu realizacji tej misji określono m.in. cel priorytetowy pn. „*Budowa kadr nowoczesnej gospodarki*”. Wskazano m.in. następujące cele szczegółowe służące realizacji celu priorytetowego:

⁵ Strategia została przyjęta Uchwałą nr XXXVIII/177/14 Rady Powiatu Wieruszowskiego z dnia 30 stycznia 2014 r. Strategia została wykonana na podstawie umowy o dzieło nr 75/RS z 29.04.2013 r.

⁶ Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych): S (*Strengths*) – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu, W (*Weaknesses*) – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu, O (*Opportunities*) – szanse: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany, T (*Threats*) – zagrożenia: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

- rozszerzenie oferty i podniesienie poziomu nowoczesnego kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych, zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- rozwój bazy dydaktycznej szkół ponadgimnazjalnych,
- wdrożenie systemu poradnictwa zawodowego i przedsiębiorczości we wszystkich szkołach ponadgimnazjalnych,
- wskazano m.in., iż w ramach ww. priorytetu duży nacisk położony zostanie na podniesienie poziomu edukacji zwłaszcza zawodowej i upowszechnienie kształcenia zawodowego,
- wyposażenie pracowni mechatroniki i pracowni obrabiarek CNC w ZSP w Wieruszowie, koszt realizacji 420 tys. zł, finansowanie z budżetu powiatu i środków UE,
- modernizacja i doposażenie dwóch pracowni do nauczania przedmiotów zawodowych i matematyczno-przyrodniczych w ZSR w Lututowie, koszt realizacji 1,5 mln zł, finansowanie z budżetu powiatu i środków z UE,
- rozszerzenie oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych o dodatkowe zajęcia pozalekcyjne i nowe kierunki kształcenia w zakresie przedmiotów zawodowych w ZSP w Wieruszowie, koszt realizacji 2 883,0 tys. zł, finansowanie z budżetu powiatu i środki z UE

W *Strategii* w celu strategicznym pn. *Rozwój gospodarczy* określono m.in. cel operacyjny pn. *Wspieranie innowacyjności i rozwoju specjalizacji gospodarczych*, dla którego wskazano m.in. kierunek działania: *wspieranie współpracy lokalnych szkół zawodowych (z terenu powiatu) z podmiotami gospodarczymi w celu zapewnienia zgodności kierunków kształcenia z potrzebami powiatowego rynku pracy*. Natomiast dla celu strategicznego pn. *Wzmacnianie spójności społecznej* określono cel operacyjny pn. *Wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego*, dla którego ustalono następujące cele szczegółowe: *rozwój szkolnictwa i edukacji związanej z rozwojem funkcji turystyczno-rekreacyjnej i jego promocja wśród młodych mieszkańców powiatu; wspieranie kształcenia zawodowego związanego z rozwojem specjalizacji istotnych dla rozwoju powiatu i jego promocja wśród młodych mieszkańców powiatu*. Strategia zawierała również system wskaźników monitorowania realizacji strategii. Jednakże wśród tych wskaźników nie określono wskaźników realizacji ww. celów szczegółowych związanych ze szkolnictwem zawodowym. Brak tych wskaźników może utrudnić monitorowanie osiągnięcia założonych celów szczegółowych

(dowód: akta kontroli str. 307-368)

Przedstawiciele starostwa powiatowego posiadali bieżący dostęp do analiz rynku pracy prowadzonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Wieruszowie. Nie posiadali natomiast dokumentów potwierdzających pozytywne opinie na temat oferty kształcenia zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych od pracodawców. Nie posiadali informacji ilu absolwentów szkół kształcących w zawodach pozostawało bez pracy. Przedstawiciele starostwa powiatowego nie przekazywali dyrektorom szkół analiz dotyczących sytuacji na rynku pracy, ponieważ, jak wyjaśnił Wicestarosta, „raporty dotyczące sytuacji na regionalnym i lokalnym rynku pracy są ogólnie dostępne w postaci elektronicznej na stronach Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Wieruszowie”. Przedstawiciele starostwa nie przekazywali rekomendacji i zaleceń dyrektorom szkół kształcących w zawodach w celu dostosowania kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy.

Z wyjaśnień Wicestarosty wynika, że rola Powiatowej Rady Rynku Pracy, jako organu opiniotwórczo-doradczego Starosty w sprawach polityki rynku pracy, ograniczała się do opiniowania nowotworzonych kierunków kształcenia w szkołach.

(dowód: akta kontroli str. 307-368)

W okresie objętym kontrolą zostały utworzone trzy nowe kierunki kształcenia⁷, które utworzono na wnioski dyrektorów szkół. Utworzenie ich nastąpiło po pozytywnym zaopiniowaniu wniosków przez Powiatową Radę Zatrudnienia w Wieruszowie i Wojewódzką Radę Rynku Pracy w Łodzi oraz Starostę. Dyrektorzy szkół uzasadniając utworzenie nowych kierunków kształcenia wskazywali m.in.: na potrzebę rozszerzenia oferty edukacyjnej, przeciwdziałaniu „masowej emigracji” młodzieży do szkół poza teren powiatu, brak nakładów na bazę dydaktyczną w pierwszym roku nauczania, wnioski wynikające z analizy ofert przedstawianych przez pracodawców.

Wicestarosta wskazał, że Zarząd Powiatu Wieruszowskiego wychodząc naprzeciw potrzebom rynku pracy utworzył od 1 września 2011 r. nowe kierunki kształcenia w związku z planowaną wówczas budową trasy S8 w rejonie powiatu wieruszowskiego: technik drogownictwa, mechanik maszyn i urządzeń drogowych. Jednakże nabór uczniów na ww. kierunki okazał się znikomy (7 osób), nie było, więc możliwości otwarcia tych kierunków.

(dowód: akta kontroli str. 42-59)

1.3. Zgodność profili kształcenia w szkołach zawodowych z oczekiwaniami pracodawców.

Powiatowy Urząd Pracy w Wieruszowie (dalej: PUP) przeprowadzał monitoring zawodów nadwyżkowych i deficytowych oraz zawodów, w którym wystąpiła równowaga popytu i podaży na pracę. W wyniku tego monitoringu przeprowadzonego w oparciu o zgłaszane przez pracodawców oferty pracy i liczbę zarejestrowanych bezrobotnych z powiatu wieruszowskiego PUP stwierdził, iż w:

- 2012 r. było 439 zawodów, w tym 74 zawodów deficytowych, 357 zawodów nadwyżkowych i 8 zawodów wskazujących na zrównoważenie popytu i podaży na pracę;
- 2013 r. było 439 zawodów, w tym 97 zawodów deficytowych, 341 zawodów nadwyżkowych i 13 zawodów wskazujących na zrównoważenie popytu i podaży na pracę;
- 2014 r. było 433 zawodów, w tym 105 zawodów deficytowych, 317 zawodów nadwyżkowych i 11 zawodów wskazujących na zrównoważenie popytu i podaży na pracę;
- 2015 r. w pierwszym półroczu było po 9 zawodów nadwyżkowych i deficytowych. PUP zaznaczył, że były to dane sygnałowe dotyczące 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 463-499)

W wyniku analizy kontroler stwierdził, iż w roku szkolnym 2011/2012 szkoły ponadgimnazjalne dla młodzieży kształciły w 32 zawodach w 5 szkołach, w tym w 29 zawodach (w 3 szkołach) określonych przez PUP, jako zawody nadwyżkowe, a liczba absolwentów w zawodach nadwyżkowych wynosiła 304 absolwentów. Pozostałe trzy zawody (mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych⁸ - 32 absolwentów, zarządzanie informacją – 30 absolwentów, drukarz⁹ - bez absolwentów), w których szkoły kształciły, nie zostały zaliczone przez PUP do żadnej z kategorii zawodów.

⁷ Technik informatyk w roku szkolnym 2012/2013 w ZSP im. St. Staszica w Wieruszowie; opiekun medyczny w roku szkolnym 2014/2015 w ZSR im. W. Baranowskiego w Lututowie; technik logistyk w roku szkolnym 2015/2016 w ZSP im St. Staszica w Wieruszowie.

⁸ Zawodem deficytowym zbliżonym do ww. był zawód „mechanik maszyn rolniczych”

⁹ Zawodem deficytowym zbliżonym do ww. był zawód „pozostali drukarze”

W roku 2012/2013 szkoły kształciły w 33 zawodach w 5 szkołach, w tym w 30 zawodach (w 3 szkołach) określonych, jako zawody nadwyżkowe, a liczba absolwentów w zawodach nadwyżkowych wynosiła 287. Z pozostałych 3 zawodów, w których kształciły szkoły: *technik elektryk* był zawodem deficytowym (liczba absolwentów 10), *zarządzanie informacją* – nie był zaklasyfikowany do żadnej kategorii (liczba absolwentów 26), *mechanik-monter maszyn i urządzeń* był zawodem zrównoważonym (liczba absolwentów 0).

W roku szkolnym 2013/2014 szkoły kształciły w 32 zawodach w 5 szkołach, w tym w 29 zawodach nadwyżkowych. Liczba absolwentów w zawodach nadwyżkowych wynosiła 241. Z pozostałych trzech zawodów: *technik mechatronik* był zawodem deficytowym (liczba absolwentów 12), *mechanik-monter maszyn i urządzeń* - nie został zaliczony przez PUP do żadnej z kategorii (liczba absolwentów 0), *monter zabudowy robót wykończeniowych w budownictwie* również nie został zaliczony do żadnej z kategorii (liczba absolwentów 0).

Za pierwsze półrocze 2015 r. na 9 zawodów wskazanych przez PUP za nadwyżkowe, w dwóch z nich kształciły szkoły ponadgimnazjalne i w roku szkolnym 2014/2015 w tych dwóch zawodach było 5 absolwentów. Natomiast dla 9 zawodów uznanych przez PUP za deficytowe, szkoły nie kształciły w żadnym z nich. Liczba wszystkich absolwentów szkół kształcących w zawodach dla ww. roku szkolnego wynosiła 166.

(dowód: akta kontroli str. 463-499)

Starosta wyjaśnił, iż „Wymienione w piśmie¹⁰ zawody stanowią zdecydowaną większość (np. w 2014r. 31 zawodów nadwyżkowych z 32, w których kształcą szkoły w powiecie wieruszowskim) zawodów, w których kształcą szkoły ponadgimnazjalne prowadzone przez powiat. W powiecie wieruszowskim nie były robione analizy w zakresie porównania zawodów, w których kształciła się młodzież w powiecie wieruszowskim z zawodami określonymi przez PUP w Wieruszowie, jako nadwyżkowe oraz nie rozważano możliwości zmiany kształcenia w zawodach nadwyżkowych z przyczyn wymienionych poniżej. Organ prowadzący posiada wiedzę dotyczącą zawodów nadwyżkowych wykazywanych w sprawozdaniach przygotowywanych przez Powiatowy oraz Wojewódzki Urząd Pracy. Jednak obecnie funkcjonujący system finansowania szkolnictwa (subwencja przekazywana „na ucznia”), duże zainteresowanie uczniów zawodami nadwyżkowymi oraz brak zainteresowania młodzieży zawodami wykazanymi, jako deficytowe oraz brak centralnej lub regionalnej polityki edukacyjnej dążącej do zoptymalizowania kształcenia uczniów w poszczególnych zawodach powodują, że Powiat Wieruszowski nie może pozwolić sobie na zaprzestanie czy zredukowanie kształcenia w zawodach wykazanych, jako nadwyżkowe. Uczniowie ci, nie znajdując możliwości kształcenia w wybranym przez siebie zawodzie w szkole Powiatu Wieruszowskiego, rozpoczęliby naukę w powiecie ościennym, który posiadałby ofertę kształcenia w danym zawodzie. W ten sposób finansowanie szkół Powiatu Wieruszowskiego byłoby jeszcze niższe niż dotychczas. Powiat podejmował próby rozpoczęcia kształcenia w zawodach poszukiwanych na rynku pracy: utworzenie od 1 września 2011r nowych kierunków kształcenia w związku z planowaną wówczas budową trasy S8 w rejonie powiatu wieruszowskiego: technik drogownictwa, zasadnicza szkoła zawodowa w zawodzie: mechanik maszyn i urządzeń drogowych. Jednak młodzież nie była zainteresowana kształceniem na ww. kierunkach.

¹⁰ W piśmie, po wymienieniu dla każdego z lat 2012, 2013, 2014 zawodów nadwyżkowych określonych przez PUP zadano pytania: Dlaczego nie były robione analizy w zakresie porównania zawodów, w których kształciła się młodzież w powiecie wieruszowskim z zawodami określonymi przez PUP w Wieruszowie, jako nadwyżkowe? Czy rozważano możliwość zmiany kształcenia w zawodach nadwyżkowych? Co zdecydowało o dalszym kształceniu w zawodach nadwyżkowych?

Należy również zauważyć, że zaprzestanie kształcenia na określonych kierunkach jedynie ze względu na wykazanie ich, jako nadwyżkowe w sprawozdaniach Powiatowego Urzędu Pracy byłoby krótkowzroczne i bezcelowe. Tapicer, stolarz czy technik elektryk są zawodami szczególnie poszukiwanymi na terenie powiatu wierszowskiego i powiatów ościennych ze względu na działalność w regionie dużej ilości zakładów meblarskich. Informacje powyższe szkoły otrzymują od właścicieli firm, z którymi współpracują oraz od samych absolwentów danych kierunków. Ww. sprawozdanie Urzędu Pracy nie jest miarodajną formą oceny rynku służącą kształtowaniu polityki edukacyjnej powiatu.

Ponadto, uczniowie Zespołu Szkół Rolniczych im. Wincentego Baranowskiego w Lututowie, którzy kształcą się w zawodach: technik rolnik czy technik mechanizacji rolnictwa są w większości mieszkańcami powiatów ościennych.

Cytując za opracowaniem Regionalnego Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi pt. *Obraz kształcenia zawodowego w województwie łódzkim. Dyskusja nad formą oraz efektywnością kształcenia praktycznego. Raport końcowy – grudzień 2014, str 42:*

„W związku ze sprzyjającymi warunkami dla rozwoju rolnictwa i potrzebą jego modernizacji, w tym rozwijania wydajnego ogrodnictwa i sadownictwa, uzasadnione wydaje się wysokie zainteresowanie kierunkami rolniczymi, przy czym stoi za nim również wymóg posiadania wykształcenia kierunkowego przez osoby ubiegające się o publiczne dotacje na rozwój gospodarstwa.”

(dowód: akta kontroli str. 510-514)

Starosta wskazał następujące argumenty oraz przesłanki globalne, które zdecydowały o dalszym kształceniu w zawodach nadwyżkowych w powiecie wierszowskim:

- rozbieżność pomiędzy potrzebami rynku pracy na konkretne zawody a preferencjami uczniów, co do wyborów edukacyjnych (duża liczba kandydatów do szkół kształcących w zawodach określonych przez PUP jako nadwyżkowe),
- deficyt aktualnych informacji odnośnie potrzeb pracodawców oraz brak narzędzi do ich pozyskania,
- sprawozdanie o zawodach deficytowych i nadwyżkowych w powiecie, jako niemiarodajne narzędzie do kreowania powiatowej polityki oświatowej,
- obecny system finansowania szkolnictwa sprawia, że organy prowadzące dążą do stworzenia bogatej oferty edukacyjnej na terenie powiatu w celu pozyskania jak największej ilości uczniów. Brak jest regionalnej współpracy w zakresie polityki edukacyjnej,
- brak elastyczności i szybkiej interwencji we wprowadzaniu nowych kierunków kształcenia przez szkoły oraz wysokie koszty uruchomienia nowej oferty kształcenia.

(dowód: akta kontroli str. 510-514)

1.4. Analiza wyników egzaminów.

W Technikum ZSR w Lututowie, w okresie objętym kontrolą, zdawalność egzaminów uczniów Technikum¹¹ była generalnie wyższa, niż w województwie łódzkim i w kraju. Od tej reguły były jednak wyjątki w niektórych latach dla zawodów:

- *technik architektury krajobrazu*, zdawalność dla szkoły w roku szkolnym 2011/2012 wyniosła 37,5%, przy czym dla województwa wskaźnik ten

¹¹ Technikum kształciło w zawodach: technik architektury i krajobrazu, technik ekonomista, technik mechanizacji rolnictwa, technik rolnik.

wynosił 66,5%, a dla kraju 50,0%, w roku szkolnym 2012/2013 wskaźnik zdawalności dla szkoły wynosił 52,9% a dla województwa 62,2%;

- *technik ekonomista*, zdawalność dla szkoły w roku szkolnym 2013/2014 wynosiła 63,6%, gdy tymczasem dla województwa wynosiła 64,1%, a dla kraju 75,0%;
- *technik rolnik*, w roku szkolnym 2011/2012 zdawalność dla szkoły wynosiła 50,0%, natomiast dla województwa wynosiła 74,1%, a dla kraju 65,8%; w roku szkolnym 2014/2015 zdawalność dla szkoły wynosiła 42,9%, podczas gdy dla województwa wynosiła 54,2%.

W Zasadniczej Szkole Zawodowej ZSR w Lututowie, dla zawodu *mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych*¹², zdawalność w roku szkolnym 2011/2012 była wyższa niż w województwie i w kraju, i wynosiła 96,8%. W roku szkolnym 2012/2013 zdawalność wynosiła 80,0% i była wyższa niż w województwie (75,8%) ale niższa niż w kraju (88,0%). Natomiast w roku szkolnym zdawalność dla szkoły wynosiła 91,0% i była wyższa od zdawalności w kraju 86,6% i niższa niż w województwie, gdzie zdawalność wynosiła 92,0%.

(dowód: akta kontroli str. 42-59)

W Technikum w ZSP im. St. Staszica w Wieruszowie kształciła się młodzież w siedmiu zawodach¹³. Najlepsze wyniki w zdawalności egzaminów zawodowych uzyskiwali uczniowie w zawodzie *technik handlowiec*. Zdawalność w trzech latach, z *okresu objętego kontrolą* wynosiła 100%, a w jednym 71,4%. W każdym z tych lat zdawalność była wyższa niż w województwie i w kraju, przy czym przystępowalność¹⁴ uczniów dopuszczonych do egzaminów zawodowych wynosiła w trzech latach 100,0% i w jednym 66,7%.

Najniekorzystniej prezentowała się zdawalność uczniów przystępujących do egzaminów zawodowych w zawodzie *technik elektryk*. W tym zawodzie, we wszystkich czterech latach objętych kontrolą, zdawalność była niższa niż w województwie i w kraju. W roku szkolnym 2011/2012 zdawalność wynosiła 25,0%, przy czym do egzaminów przystąpiło 50% uczniów uprawnionych. Tymczasem zdawalność w województwie wynosiła 31,0%, a w kraju 30,1%. W roku 2012/2013, przy 90,0% wskaźniku przystępowalności, zdawalność w Technikum wynosiła 22,2% natomiast w województwie 55,9%, a w kraju 54,0%. W roku 2013/2014 przy wskaźniku przystępowalności 76,9%, zdawalność w Technikum wynosiła 20,0%. Dla tego samego roku szkolnego, w województwie zdawalność wynosiła 32,0%, a w kraju 37,4%. W roku szkolnym 2014/2015 zdawalność wynosiła 100,0%, przy czym wskaźnik przystępowalności wynosił 18,2%. Dla ww. roku szkolnego zdawalność w województwie wynosiła 34,0% a w kraju 43,2%.

W pozostałych zawodach zdawalność nie odbiegała istotnie od zdawalności w województwie lub w kraju za wyjątkiem następujących zawodów w niektórych latach:

- *technik budownictwa*, dla którego w roku szkolnym 2012/2013 przy wskaźniku przystępowalności 75,0% zdawalność w Technikum wynosiła 22,0%, a zdawalność w województwie wynosiła 49,7% i w kraju 62,0%. W roku 2014/2015 wskaźnik zdawalności wynosił 75,0% i był równy zdawalności w województwie i niższy o 0,8% od zdawalności w kraju, przy wskaźniku przystępowalności 50%.

¹² W szkole kształcono młodzież tylko w tym jednym zawodzie.

¹³ Zawody te to: technik handlowiec, technik elektryk, technik budownictwa, technik mechanik, technik ekonomista, technik hotelarstwa, technik mechatronik.

¹⁴ Wskaźnik przystępowalności (określony tylko dla danego zawodu danej szkoły) jest to iloraz liczby uczniów przystępujących do egzaminu do liczby uczniów dopuszczonych do egzaminu, wyrażony w procentach.

- *technik ekonomista*, dla którego w roku 2011/2012 zdawalność była niższa niż w województwie (65,4%) i niższa niż w kraju (70,9%), a wskaźnik przystępowalności wynosił 81,5%;
- *mechatronik*, dla którego w roku 2011/2012 zdawalność wynosiła 31,8% i była niższa od zdawalności w województwie (32,6%) i w kraju (39,6%);
- *technik hotelarstwa*, dla którego w roku 2012/2013 wskaźnik zdawalności w Technikum wynosił 100,0% przy wskaźniku przystępowalności 100,0%. Zdawalność w województwie wynosiła 55,1% i w kraju 75,0%.

(dowód: akta kontroli str. 42-59)

Zdawalność egzaminów zawodowych w Zasadniczej Szkole Zawodowej w ZSP w Wieruszowie w okresie objętym kontrolą dla zawodów: cukiernik, rzeźnik wędliniarz, kucharz małej gastronomii, fryzjer, ślusarz, sprzedawca, mechanik pojazdów samochodowych, stolarz, tapicer, zawierała się przeważnie w granicach od 68,8% do 100% w odniesieniu do uczniów, którzy zdawali egzaminy. Wyjątkiem były następujące egzaminy, gdzie zdawalność była niższa np.: w roku szkolnym 2011/2012 dla zawodu rzeźnik wędliniarz do egzaminu przystępował jeden uczeń i go nie zdał. Dokładnie taka sama sytuacja była w roku 2012/2013 dla zawodów fotograf i ślusarz, a w 2014/2015 dla zawodu kucharz. Dla zawodu cukiernik w roku szkolnym 2013/2014 z dwóch uczniów, którzy przystępowali do egzaminów żaden go nie zdał.

(dowód: akta kontroli str. 566)

Zarządu Powiatu corocznie w październiku, na własnych posiedzeniach przedstawiał informację o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wieruszowskiego w danym roku szkolnym, w tym o wynikach egzaminów maturalnych oraz zawodowych w szkołach, dla których organem prowadzącym jest powiat. Następnie informacja prezentowana była na posiedzeniu Rady Powiatu i poddawana była dyskusji. W wyniku analiz i dyskusji Zarząd podejmował następujące działania:

- w 2012 r., z uwagi na niską zdawalność egzaminu maturalnego z określonych przedmiotów oraz egzaminu zawodowego w niektórych zawodach w ZSP w Wieruszowie i w ZSR w Lututowie postanowił podjąć rozmowy z dyrektorami ww. placówek w celu uzyskania wyjaśnień zaistniałych okoliczności,
- w 2013 r., z uwagi na coraz mniejszą ilość młodzieży chcącą się kształcić w placówkach oświatowych z terenu powiatu wieruszowskiego, postanowiono zwrócić się do dyrektorów szkół gimnazjalnych o pozyskanie informacji nt. wyboru szkoły i kierunku kształcenia przez absolwentów gimnazjum w roku 2012/2013. Wnioski wyciągnięte na podstawie danych o absolwentach stanowić mogą jedną z przesłanek prowadzącą do ewentualnych działań powiatu wieruszowskiego, mających na celu przyciągnięcie w przyszłości jak największej liczby uczniów do szkół powiatu wieruszowskiego.
- w 2014 r. zobowiązał Z-cę Naczelnika do przygotowania analizy Edukacyjnej Wartości Dodanej¹⁵ (EWD) dla szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez powiat wieruszowski, która pozwoliłaby oszacować wkład szkoły w końcowe wyniki egzaminacyjne.

(dowód: akta kontroli str. 515-565)

Z analizy EWD przeprowadzonej w czterech obszarach, humanistycznym¹⁶, języka polskiego, matematyczno-przyrodniczym i osobnego obszaru matematyki, dla dwóch szkół ponadgimnazjalnych kształcących

¹⁵ EWD to zestaw technik statystycznych pozwalających zmierzyć wkład szkoły w wyniki nauczania.

¹⁶ Obszar humanistyczny obejmuje przedmioty: język polski, historię i wiedzę o społeczeństwie.

w zawodach, uzyskano dla egzaminów przeprowadzonych w latach 2011-2013 następujące wyniki:

- dla ZSP im. S. Staszica w Wieruszowie dla obszaru humanistycznego i języka polskiego uzyskano niskie wyniki maturalne i niską efektywność mierzoną EWD, natomiast dla obszaru matematyczno-przyrodniczego i matematyki uzyskano wysokie wyniki maturalne i wysoką efektywność mierzoną EWD.
- dla Technikum w ZSP w Lututowie we wszystkich badanych obszarach uzyskano niskie wyniki maturalne i niską efektywność mierzoną EWD.

(dowód: akta kontroli str. 515-565)

1.5. Pomoc powiatu przy nawiązywaniu współpracy z partnerami krajowymi i zagranicznymi w celu lepszego przygotowania absolwenta do oczekiwań rynku pracy.

Wicestarosta wyjaśnił: „Ponieważ szkoły ponadgimnazjalne powiatu wieruszowskiego prowadzą współpracę z uczelniami wyższymi a także przedsiębiorcami i firmami z różnych branż w szerokim zakresie (lekcje pokazowe, praktyki w firmach, zwiedzanie zakładów, wykłady, praktyki zagraniczne) nie zgłaszano konieczności angażowania organu prowadzącego ww. działania”.

(dowód: akta kontroli str. 42-59)

1.6. Monitorowanie losów absolwentów.

Powiat nie prowadził monitorowania losów absolwentów kończących szkoły kształcące w zawodach, ponieważ, jak wyjaśnił Wicestarosta, powiat dysponuje ograniczonymi środkami finansowymi oraz ograniczoną kadrą zajmującą się zagadnieniami oświaty (1 pracownik), a problematyka monitorowania losów absolwentów wymaga znacznego zaangażowania.

(dowód: akta kontroli str. 42-59)

Dyrektor PUP wyjaśniła, że PUP nie prowadził analizy losów absolwentów, niemniej jednak, w odpowiedzi na pismo kontrolera NIK zostały przygotowane zestawienia za lata od 2012 r. do 2015 r. dla osób, które zarejestrowały się w PUP i które ukończyły szkołę ponadgimnazjalną na terenie powiatu wieruszowskiego. Z zestawień tych wynikało dla:

- 2012 r., liczba zarejestrowanych absolwentów wynosiła 142, z czego największe grupy stanowili uczniowie, którzy nie dostarczyli dyplomu zawodowego (46)¹⁷, sprzedawcy (17), mechanicy pojazdów samochodowych (16), fryzjerzy (10). W pozostałych zawodach liczba zarejestrowanych absolwentów była niższa niż 10 bezrobotnych. Spośród ww. zarejestrowanych bezrobotnych 83 osoby pozostawały w ewidencji PUP dłużej niż 3 miesiące. Wśród nich największe grupy stanowiły absolwenci wykształceni w zawodach: sprzedawca (13), technik ekonomista (7), fryzjer (7) i absolwenci, którzy nie dostarczyli dyplomu obrony zawodu (25). Liczba absolwentów wyrejestrowanych z powodu podjęcia pracy/stażu wynosiła 104, w tym największe grupy dotyczyły zawodów: mechanik pojazdów samochodowych (14), sprzedawca (12), fryzjer (10) i absolwenci, którzy nie dostarczyli dyplomu obrony zawodu (28). PUP wskazał, że losy zawodowe 22 absolwentów są nieznane.
- 2013 r., liczba zarejestrowanych absolwentów wynosiła 136, z czego największe grupy stanowili uczniowie, którzy nie dostarczyli dyplomu zawodowego (33), sprzedawcy (22), tapicerzy (12), technicy ekonomiści

¹⁷ W nawiasach podano liczby uczniów w danych zawodach.

(11), fryzjerzy (12). W pozostałych zawodach liczba zarejestrowanych absolwentów była niższa niż 10 bezrobotnych. Spośród zarejestrowanych bezrobotnych 72 osoby pozostawały w ewidencji PUP dłużej niż 3 miesiące. Wśród nich największe grupy stanowiły absolwenci wykształceni w zawodach: sprzedawca (15), technik ekonomista (8), fryzjer (5) i absolwenci, którzy nie dostarczyli dyplomu obrony zawodu (19). Pozostałe grupy zawodowe absolwentów pozostających bez pracy dłużej niż 3 miesiące liczyły mniej niż 5 absolwentów. Liczba absolwentów wyrejestrowanych z powodu podjęcia pracy/stażu wynosiła 102, w tym największe grupy dotyczyły zawodów: sprzedawca (19), technik ekonomista (9), fryzjer (9), tapicer (9) i absolwenci, którzy nie dostarczyli dyplomu obrony zawodu (19). PUP wskazał, że losy zawodowe 7 absolwentów są nieznane.

- 2014 r. liczba zarejestrowanych absolwentów wynosiła 88, z czego największe grupy stanowili uczniowie, którzy nie dostarczyli dyplomu zawodowego (32), technicy ekonomiści (10), fryzjerzy (8), mechanicy pojazdów samochodowych (8), stolarze (5). W pozostałych zawodach liczba zarejestrowanych absolwentów była niższa niż 5 bezrobotnych. Spośród zarejestrowanych bezrobotnych 46 osób pozostawało w ewidencji PUP dłużej niż 3 miesiące. Wśród nich największe grupy stanowili absolwenci wykształceni w zawodach: technik ekonomista (6), fryzjer (6) i absolwenci, którzy nie dostarczyli dyplomu obrony zawodu (11). Pozostałe grupy zawodowe absolwentów pozostających bez pracy dłużej niż 3 miesiące liczyły mniej niż 5 absolwentów. Liczba absolwentów wyrejestrowanych z powodu podjęcia pracy/stażu wynosiła 68, w tym największe grupy dotyczyły zawodów: technik ekonomista (9), fryzjer (6), mechanik pojazdów samochodowych i absolwenci, którzy nie dostarczyli dyplomu obrony zawodu (25). PUP wskazał, że losy zawodowe 9 absolwentów są nieznane.
- 2015 r. liczba zarejestrowanych absolwentów, na dzień 21.10.2015 r. wynosiła 69, z czego największe grupy stanowili uczniowie, którzy nie dostarczyli dyplomu zawodowego (18), sprzedawcy (17), tapicerzy (7), fryzjerzy (5). W pozostałych zawodach liczba zarejestrowanych absolwentów była niższa niż 5 bezrobotnych. Spośród zarejestrowanych bezrobotnych 11 osób pozostawało w ewidencji PUP dłużej niż 3 miesiące. Wśród nich największą grupę stanowili uczniowie, którzy nie dostarczyli dyplomu obrony zawodu (6). Pozostałe grupy zawodowe absolwentów pozostających bez pracy dłużej niż 3 miesiące liczyły mniej niż 5 absolwentów. Liczba absolwentów wyrejestrowanych z powodu podjęcia pracy/stażu wynosiła 19, w tym największą grupę stanowili uczniowie, którzy nie dostarczyli dyplomu obrony zawodu (8). PUP wskazał, że losy zawodowe 4 absolwentów są nieznane.

(dowód: akta kontroli str. 438-462)

W roku szkolnym 2011/2012 liczba absolwentów szkół zawodowych¹⁸ wynosiła 366 uczniów, a liczba uczniów rozpoczynających naukę w szkołach zawodowych wynosiła 317 uczniów. W następnym roku szkolnym liczba absolwentów szkół zawodowych wynosiła 323 uczniów, a liczba uczniów klas pierwszych 295 uczniów. W roku szkolnym 2013/2014 liczba absolwentów szkół zawodowych wynosiła 253, a liczba uczniów klas pierwszych szkół zawodowych 286 uczniów. Dla roku szkolnego 2014/2015 liczba uczniów absolwentów szkół zawodowych wynosiła 166, a uczniów klas pierwszych 246.

¹⁸ Uwzględniono też liczbę uczniów liceów profilowanych

(dowód: akta kontroli str. 15-41)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Art. 17 ust. 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.) stanowi: „Rada powiatu ustala plan sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół specjalnych, z uwzględnieniem szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych mających siedzibę na obszarze powiatu prowadzonych przez inne organy prowadzące, tak aby umożliwić dzieciom i młodzieży zamieszkującym na obszarze powiatu lub przebywającym w zakładach i jednostkach, o których mowa w art. 3 pkt 1a lit. b, realizację odpowiednio obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki”.

W wyniku porównania Uchwały Rady Powiatu z dnia 26 czerwca 2008 r. w sprawie ustalenia sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych (dalej: Uchwała) z Informacjami o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wieruszowskiego za okres lat szkolnych od 2011/2012 do 2014/2015 (dalej: Informacja) stwierdzono, iż:

- a) w Uchwale wskazano istnienie Uzupełniającego Liceum Ogólnokształcącego dla dorosłych w ZSO w Wieruszowie, tymczasem od roku szkolnego 2012/2013 do roku szkolnego 2014/2015 w Informacjach nie wykazano, iż to Liceum istniało;
- b) w Uchwale wskazano istnienie w ZSR w Lututowie szkół: Liceum Ogólnokształcącego, Liceum Profilowane, Zaoczna Zasadnicza Szkoła dla dorosłych, Zaoczne Technikum Uzupełniające dla dorosłych, Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych, Zaoczna Szkoła Policealna. Tymczasem w okresie od roku szkolnego 2011/2012 do roku szkolnego 2014/2015 nie wykazano istnienia tych szkół w Informacjach;
- c) w Uchwale nie wykazano Liceum Ogólnokształcącego dla dorosłych w ZSR w Lututowie, tymczasem w Informacjach od roku szkolnego 2012/2013 do 2014/2015 wykazano istnienie tego Liceum.

Z powyższego wynika, że Rada Powiatu nie podejmowała uchwał w sprawie ustalenia sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych pomimo faktycznej zmiany ilości szkół.

(dowód: akta kontroli str. 60-83, 93-239)

Starosta wyjaśnił, iż:

- a) „W Informacjach nie wykazano istnienia Uzupełniającego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w ZSO w Wieruszowie gdyż szkoła ta od roku szkolnego 2012/2013 nie prowadziła naboru i kształcenia.
- b) W Informacjach nie wykazywano wymienionych szkół gdyż nie prowadziły one kształcenia. Omyłką pisarską było jedynie nie wykazanie w Informacjach Uzupełniającego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Lututowie. Natomiast w sprawozdaniu za rok 2012/2013 mimo, iż szkoła ta nie została wykazana w punkcie 1 jednak zostały przedstawione wyniki egzaminów uczniów tej szkoły w pkt 5.1 Informacji.
- c) Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych w Zespole Szkół Rolniczych im. Wincentego Baranowskiego w Lututowie powstało na mocy Uchwały Nr XIX/85/12 Rady Powiatu Wieruszowskiego z dnia 28 czerwca 2012r. Zmiana Uchwały o sieci szkół planowana jest po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego dotyczącego formalnie istniejących a nie prowadzących kształcenia szkół i ich likwidacji z końcem roku szkolnego 2015/2016.”

Starosta wyjaśnił ponadto, iż „Zarząd Powiatu Wieruszowskiego nie przedkładał Radzie Powiatu uchwał w sprawie zmiany sieci szkół. Od 2008r. do 2015r. nowopowstałą szkołą było Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych w Zespole Szkół Rolniczych im. Wincentego Baranowskiego w Lututowie powołane Uchwałą Rady Powiatu. Natomiast w związku z Ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz.U. 2011.205.1206 z późn zm.), zaprzestawały kształcenia inne typy szkół (Uzupełniające Licea Ogólnokształcące dla dorosłych, Technika Uzupełniająca, Licea Profilowane.

Uchwała Rady Powiatu z dnia 26 czerwca 2008r. w sprawie ustalenia sieci publicznych szkół Ponadgimnazjalnych została podjęta na podstawie art. 17 ust. 5 ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz.U. z 2004r. Nr 256 poz. 2572 z późn. zm.), który brzmi: „Rada powiatu ustala plan sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół specjalnych, z uwzględnieniem szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych mających siedzibę na obszarze powiatu prowadzonych przez inne organy prowadzące, tak aby umożliwić dzieciom i młodzieży zamieszkującym na obszarze powiatu lub przebywającym w zakładach i jednostkach, o których mowa w art. 3 pkt 1a lit. b, realizację odpowiednio obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki.”

Wszystkie szkoły wymienione w ww. Uchwale nadal formalnie istnieją mimo, iż niektóre z nich t.j.:

W Zespole Szkół Ogólnokształcących w Wieruszowie:

- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych

W Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Wieruszowie

- Liceum Profilowane

- Technikum Uzupełniające dla dorosłych

- Szkoła Policealna dla dorosłych

W Zespole Szkół Rolniczych im. Wincentego Baranowskiego w Lututowie:

- Liceum Profilowane

- Zaoczne Technikum Uzupełniające dla dorosłych

- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych

od roku szkolnego 2012/2013 do końca roku szkolnego 2014/2015 stopniowo wygaszały swoją działalność i zaprzestały naboru do klas pierwszych zgodnie z art. 7 Ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw, który brzmi:

„Art. 7. 1. Z dniem 1 września 2012 r. likwiduje się klasę pierwszą, a w latach następnych kolejne klasy dotychczasowego trzyletniego liceum profilowanego dla młodzieży, dwuletniego uzupełniającego liceum ogólnokształcącego dla młodzieży oraz trzyletniego technikum uzupełniającego dla młodzieży, z zastrzeżeniem art. 10.

2. Z dniem 1 września 2012 r. likwiduje się klasę pierwszą, a w latach następnych kolejne klasy dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej dla dorosłych, technikum dla dorosłych, liceum profilowanego dla dorosłych, uzupełniającego liceum ogólnokształcącego dla dorosłych, z zastrzeżeniem art. 10.

3. Z dniem 1 września 2013 r. likwiduje się klasę pierwszą, a w latach następnych kolejne klasy dotychczasowego technikum uzupełniającego dla dorosłych, z zastrzeżeniem art. 10.

4. Na rok szkolny 2012/2013 nie prowadzi się rekrutacji kandydatów do klasy pierwszej szkół, o których mowa w ust. 1 i 2.

5. Na rok szkolny 2013/2014 nie prowadzi się rekrutacji kandydatów do klasy pierwszej szkół, o których mowa w ust. 3.”

Starosta wskazał, iż „Obecnie szkoły te nie prowadzą naboru i nie mają uczniów.

Zaoczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla dorosłych i Technikum Uzupełniające dla młodzieży usytuowane w Zespole Szkół Rolniczych im. Wincentego

Baranowskiego w Lututowie, nigdy nie rozpoczęły swojej działalności i nie kształciły uczniów. Jednocześnie pragnę zauważyć, iż wykazywane w Informacji Technikum Uzupelniające w Zespole Szkół Rolniczych im. W. Baranowskiego w Lututowie jest Zaocznym Technikum Uzupelniającym dla dorosłych określonym w Uchwale w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół Ponadgimnazjalnych.

Zgodnie z art. 8 Ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw podjęto decyzję o utworzeniu z dniem 1 września 2012r. Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Zespole Szkół Rolniczych im. Wincentego Baranowskiego w Lututowie (Uchwała Nr XIX/85/12 Rady Powiatu Wieruszowskiego z dnia 28 czerwca 2012r.) oraz przekształceniu Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych oraz Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Zespole Szkół Rolniczych (Uchwały Rady Powiatu Wieruszowskiego z dnia 28 czerwca 2015r. Nr XIX/87/12 i XIX/88/12). Likwidacja szkół wygaszanych na podstawie ww. Ustawy oraz innych szkół, które nie funkcjonują i nie mają naboru natomiast nie zostały jeszcze zlikwidowane nastąpi wówczas, gdy nie będzie już żadnych roczników wygaszanych szkół. Ponieważ ostatni rocznik technikum uzupełniającego zakończył naukę 31 sierpnia 2015r. obecnie przygotowywana jest uchwała w sprawie zamiaru likwidacji szkół z dniem 31 sierpnia 2016r."

(dowód: akta kontroli str. 507-514)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Zapewnienie przez powiat wieruszowski odpowiednich warunków i infrastruktury do kształcenia w wybranych zawodach

2.1. Źródła i kwoty środków pozyskiwanych na szkolnictwo ponadgimnazjalne w szczególności na szkoły kształcące w zawodach.

Opis stanu faktycznego

Powiat wieruszowski otrzymał z budżetu państwa na realizację zadań oświatowych w 2012 r. 12 565 tys. zł, w tym część oświatowa subwencji ogólnej wynosiła 12 287 tys. zł. Część oświatowa subwencji ogólnej została zwiększona o 7 995,2 tys. zł z tytułu zadań realizowanych w zakresie szkolnictwa zawodowego. W roku 2013 powiat otrzymał 11 571 tys. zł, z czego 11 548 tys. zł stanowiła część oświatowa subwencji ogólnej. Zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej wynosiło 7 781 tys. zł. W 2014 r. wpływy do budżetu powiatu z tytułu realizacji zadań oświatowych wynosiły 11 241 tys. zł, w tym część oświatowa subwencji ogólnej wynosiła 11 226 tys. zł. Zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej wynosiło 7 362,8 tys. zł. W 2015 r. powiat otrzymał z budżetu państwa 8 106 tys. zł na realizację zadań oświatowych i kwota ta była równa części oświatowej subwencji ogólnej. Część oświatowa subwencji ogólnej została zwiększona o 7 196,6 tys. zł z tytułu zadań z zakresu szkolnictwa zawodowego.

W 2012 r. szkoły ponadgimnazjalne uzyskały ze środków UE 155,3 tys. zł, w 2013 roku 508,3 tys. zł i w 2015 roku 358,9 tys. zł. Jak wyjaśniła Skarbnik Powiatu, Starostwo nie posiada dokumentacji związanej z realizacją projektów finansowanych z UE, ponieważ dokumentacja znajduje się w szkołach realizujących projekty.

Z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej przeznaczonej na realizację zadań związanych ze szkolnictwem zawodowym dla młodzieży wydatkowano w 2012 r. 125,8 tys. zł na odprawy dla nauczycieli (12,9 tys. zł) i na zrekompensowanie

podwyższonych składek rentowych nauczycieli (113,5 tys. zł). Wartość 113,5 tys. zł, jak wyjaśniła Skarbnik Powiatu, wcześniej były finansowane środkami własnymi powiatu i w związku z tym nie było możliwości rozdzielenia tej kwoty na poszczególne szkoły. W 2013 r. wszystkie środki pochodzące z tej rezerwy w kwocie 9,6 tys. zł zostały wydatkowane na wypłatę odpraw dla nauczycieli. W 2014 r. rezerwa w wysokości 40,0 tys. zł została wydatkowana na zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych do pomieszczeń egzaminacyjnych dla nowego kierunku „opiekun medyczny” oraz na wypłatę odpraw dla nauczycieli.

Powiat wierszowski nie otrzymywał, w okresie objętym kontrolą, dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań w zakresie szkolnictwa zawodowego, za wyjątkiem 2012 r., w którym dotacja wynosiła 352,00 zł.

(dowód: akta kontroli str. 277-278, 500-506)

2.2. Środki zaplanowane i wydatkowane przez powiat na realizację zadań oświatowych.

Powiat na rok 2012 zaplanował 13 671 tys. zł wydatków oświatowych ogółem¹⁹, w tym na: wydatki bieżące zaplanował 13 157 tys. zł, dotacje 1 260 tys. zł, wydatki majątkowe 514 tys. zł i inwestycje 509 tys. zł. Wydatki oświatowe ogółem zostały wykonane w 98,9%, wydatki bieżące w 98,8%, dotacje zostały zrealizowane w 99,9%, a wydatki majątkowe i inwestycyjne w 99,4%. W roku 2013 dokonano wydatków oświatowych ogółem na kwotę 13 075 tys. zł, co stanowiło 99,3% planu. Wydatki bieżące wyniosły 13 065 tys. zł i stanowiły również 99,3% planu. Natomiast dotacje i wydatki majątkowe zostały wykonane w 100% i wynosiły odpowiednio: 848 tys. zł i 10 tys. zł. W roku 2013 nie zaplanowano i nie wykonano wydatków inwestycyjnych. Na rok 2014 powiat zaplanował 11 909 tys. zł wydatków oświatowych ogółem, w tym na: wydatki bieżące zaplanował 11 855 tys. zł, dotacje 1 047 tys. zł, wydatki majątkowe 54 tys. zł, inwestycje 39 tys. zł. Wydatki oświatowe ogółem i wydatki bieżące zostały wykonane w 99,2%, dotacje i wydatki majątkowe zostały zrealizowane w 100,0% a wydatki inwestycyjne w 97,4%. Na dzień 31 sierpnia 2015 r. zaplanowane w kwocie 11 834 tys. zł wydatki zostały wykonane w 70%, a dotacje zaplanowane w kwocie 880 tys. zł wykonano w 97,8%.

(dowód: akta kontroli str. 278)

2.3. Udział środków z UE i innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi.

Wartość środków z UE i innych pochodzących ze źródeł zagranicznych, w okresie od 2012 r. do września 2015 r., poniesionych na szkolnictwo ponadgimnazjalne, wynosiła ogółem 947 115,54 zł, w tym w poszczególnych latach ww. okresu, począwszy od 2012 r. wynosiła odpowiednio: 155 255,63 zł, 508 254,34 zł, 0,00 zł i 283 605,57 zł - do września 2015 r. Udział tych środków w ogólnej kwocie wydatków na szkolnictwo ponadgimnazjalne stanowił dla poszczególnych lat, zaczynając od 2012 r. odpowiednio: 1,34%, 4,4%, 0,0%, 4,05%. Natomiast udział tych środków w ogólnej kwocie wydatków na szkoły kształcące w zawodach w poszczególnych latach stanowił odpowiednio: 1,68%, 5,5%, 0,0%, 5,07%.

(dowód: akta kontroli str. 343-437)

Ze środków UE realizowane były w latach od 2012 r. do 2013 r. dwa projekty. Pierwszy pn. „Absolwent na 5-tkę”, którego wartość wynosiła²⁰ 155 300,63 zł i drugi pn. „Europejski Rolnik” o wartości 508 254,34 zł. W roku 2015 realizowany był

¹⁹ Jako wydatki oświatowe ogółem wskazano wydatki ujęte w sprawozdaniach Rb-28S: cały dział 801 – „Oświata i wychowanie” oraz z działu 854 – „Edukacyjna opieka wychowawcza”, następujące rozdziały: 85406 – poradnie psychologiczno-pedagogiczne, 85410 – internaty i bursy szkolne, 85411 – domy wczasów dla dzieci, 85415 – pomoc materialna dla uczniów, 85446 – doskonalenie i doskonalenie nauczycieli.

²⁰ Wartość ustalono na podstawie sprawozdania Rb-28S szkoły, która projekt realizowała.

projekt pn. „Europa szansą na rozwój zawodowy” w ramach programu „Erasmus+”, którego wydatki do sierpnia 2015 r. wynosiły 358 897,00 zł²¹.

W ramach projektu „Absolwent na 5-tkę” zorganizowano kursy i szkolenia zawodowe dla uczniów, zakupiono pomoce dydaktyczne, sfinansowano wyjazdy na targi tematycznie związane z przedmiotami kształcenia zawodowego. Projekt „Europejski Rolnik” posłużył do zorganizowania szkoleń i kursów dla uczniów, zakupiono pomoce dydaktyczne, sprzęt komputerowy, tablice interaktywne oraz materiały biurowe. Natomiast w ramach projektu „Europa szansą na rozwój zawodowy” sfinansowano praktyki dla uczniów we Włoszech i zakupiono projektory, zestawy nagłaśniające i materiały biurowe.

Beneficjentami ww. projektów były dwie szkoły kształcące w zawodach, które je realizowały i otrzymywały środki bez pośrednictwa powiatu.

(dowód: akta kontroli str. 500-506)

2.4. Jednostkowy koszt kształcenia jednego ucznia.

Roczny koszt kształcenia jednego ucznia²² w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w roku szkolnym 2011/2012 wynosił 5 341,17 zł. W roku szkolnym 2012/2013 koszt ten uległ zwiększeniu o 20,5% w stosunku do poprzedniego roku szkolnego i wynosił 6 436,73 zł. Natomiast w roku szkolnym 2013/2014 roczny jednostkowy koszt kształcenia na jednego ucznia wyniósł 6 102,69 zł i był niższy w odniesieniu do roku poprzedniego o 7,85%. W następnym roku szkolnym koszt ten wynosił 6 132,17 zł i był niższy w stosunku do roku 2013/2014 o 3,69%.

Roczny koszt kształcenia jednego ucznia w Zespole Szkół Rolniczych im. W. Baranowskiego w Lututowie w roku szkolnym 2011/2012 wynosił 8 654,54 zł. W roku szkolnym 2012/2013 koszt ten uległ zwiększeniu o 28,11% w stosunku do poprzedniego roku szkolnego i wynosił 11 087,76 zł. Natomiast w roku szkolnym 2013/2014 roczny jednostkowy koszt kształcenia na jednego ucznia wyniósł 9 943,45 zł i był niższy w odniesieniu do roku poprzedniego o 10,32%. W następnym roku szkolnym koszt ten wynosił 11 821,22 zł i był wyższy w stosunku do roku 2013/2014 o 18,88%.

(dowód: akta kontroli str. 343-437)

2.5. Wydatki majątkowe i inwestycyjne przeznaczone na szkolnictwo ponadgimnazjalne, w tym na szkolnictwo zawodowe dla młodzieży.

Wartość wydatków majątkowych i inwestycyjnych ogółem poniesionych przez powiat na szkoły ponadgimnazjalne w 2012 r. wynosiła 511,1 tys. zł. Wydatki te zostały poniesione na zakup maszyny rolniczej i termomodernizację budynku szkolnego. Stanowiły one 5,5% wydatków ogółem (9 264,0 tys. zł) poniesionych na szkoły kształcące w zawodach. W 2013 r. analogiczne wydatki majątkowe i inwestycyjne poniesione zostały na zakup agregatu uprawowego w wysokości 10,0 tys. zł i stanowiły 0,1% wydatków ogółem (9 234,3 tys. zł). W 2014 r. wydatki majątkowe i inwestycyjne w szkołach zawodowych poniesione zostały w wysokości 16,0 tys. zł na zakup agregatu podorywkowego. Wydatki te stanowiły 0,2% wydatków ogółem (8 016,2 tys. zł) poniesionych na szkoły kształcące w zawodach. W 2015 r. (do końca sierpnia) wydatki ogółem poniesione na te szkoły wynosiły 5 598,8 tys. zł, przy czym nie dokonano wydatków na cele majątkowe i inwestycyjne.

²¹ Wartość ustalona na podstawie sprawozdania Rb-28S.

²² Roczny koszt kształcenia jednego ucznia został wyliczony na podstawie sprawozdań rocznych Rb-28S i sierpniowych Rb-28S składanych do powiatu przez szkoły. Przykładowo dla roku szkolnego 2014/2015 obliczono kwotę wydatków za okres od września do grudnia 2014 r. (tj. od wydatków z rocznego Rb-28S/2014 odjęto wydatki z Rb-28S za sierpień 2014 r.) a następnie dodano kwotę wydatków ujętych w Rb-28S za okres od stycznia do sierpnia 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 500-506)

2.6. Potrzeby związane z poprawą warunków lokalowych oraz stanem bezpieczeństwa w szkołach kształcących w zawodach.

W Zespole Szkół Ogólnokształcących w Wieruszowie, w *okresie objętym kontrolą*, corocznie przeprowadzano kontrole mające na celu ocenę stanu bezpieczeństwa obiektów należących do szkoły oraz bezpieczeństwa i higieny pracy. Protokoły z kontroli nie zawierały żadnych nieprawidłowości m.in. w zakresie: stanu technicznego budynków, terenu otaczającego budynki szkolne, pomieszczeń lekcyjnych administracyjnych i socjalnych, instalacji (odgromowej, oświetleniowej, wentylacyjnej, grzewczej), zabezpieczenia p.poż budynku.

(dowód: akta kontroli str. 572-583)

W ZSR im. W. Baranowskiego w Lututowie w *okresie objętym kontrolą* zostały przeprowadzone kontrole w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. W wyniku tych kontroli stwierdzono:

- w 2012 r. uszkodzenie siatki otworów wentylacyjnych w sali gimnastycznej, brak instrukcji obsługi szlifierki, brak ogólnej instrukcji BHP (budynek B), brak instrukcji udzielenia pierwszej pomocy, brak oznaczeń drogi ewakuacyjnej na korytarzu pod salą gimnastyczną, braki w oświetleniu terenu przy budynku D, brak ogólnej instrukcji BHP (budynek D), brak instrukcji udzielenia pierwszej pomocy (budynek D), braki w oświetleniu w 5 salach w budynku D;
- w 2013 r. niekompletny stan ogrodzenia terenu szkoły, nierówna nawierzchnia chodnika pomiędzy budynkiem A i D, dziury w nawierzchni boiska;
- w 2014 r. niekompletny stan ogrodzenia szkoły, ubytek w nawierzchni drogi asfaltowej, dziury w nawierzchni boiska.

Wicestarosta wyjaśnił, że nakazano dyrektorowi szkoły ich usunięcie, i że zalecenia te zostało zrealizowane.

(dowód: akta kontroli str. 584-591)

W okresie od 2012 r. do 2015 r. ZSR im. Wincentego Baranowskiego był kontrolowany przez: Państwową Wojewódzką Inspekcję Sanitarną w Łodzi w dniu 28.03.2012 r. i w dniu 6.11.2014 r. W ww. kontrolach nie stwierdzono nieprawidłowości. W dniu 12.12.2012 r. kontrolę przeprowadziła Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Wieruszowie w zakresie przestrzegania przepisów p.poż. W protokole nie zawarto informacji wskazujących na istnienie nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 472-481)

Starostwo Powiatowe zaakceptowało protokoły, które w sposób niewystarczający potwierdzały przeprowadzenie kontroli w ZSP im. St. Staszica w Wieruszowie, w zakresie realizacji dyspozycji § 3 ust 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach²³. Szczegółowy opis zawarto w dalszej części niniejszego wystąpienia pn. „Ustalone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 567-571)

ZSP im. Stanisława Staszica kontrolowany był przez pracownika z Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi w dniu 16.06.2014 r. w zakresie oceny stanu sanitarnego pomieszczeń i otoczenia pomieszczeń budynku szkoły. Jako nieprawidłowość wskazano brak możliwości osuszania rąk w sanitariatach

²³ Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69 ze zm.

męskich i damskich na I piętrze budynku szkoły oraz w sanitariacie damskim w budynku praktycznej nauki zawodu. Jak wynikało z pisma dyrektora szkoły do Państwowego Wojewódzkiego Inspektoratu Sanitarnego ww. nieprawidłowości zostały usunięte poprzez zamontowanie osuszaczy do rąk. W dniach 11,25.04.2013 r. została przeprowadzona kontrola przez Państwową Inspekcję Pracy w Sieradzu. W protokole z kontroli zawarto trzy nakazy dotyczące:

- dokonania badań instalacji elektrycznej w pomieszczeniach budynku praktycznej nauki zawodu potwierdzających skuteczną ochronę podstawową,
- dokonania badań instalacji elektrycznej w pomieszczeniach budynku praktycznej nauki zawodu potwierdzających skuteczną ochronę przy uszkodzeniu urządzeń i instalacji elektrycznej,
- zapewnienia w pomieszczeniu tokarek znajdującym się w budynku praktycznej nauki zawodu, wymianę powietrza wynikającą z potrzeb użytkowych i funkcji tego pomieszczenia, bilansu ciepła i wilgotności oraz zanieczyszczeń stałych.

Jak wynika z pisma dyrektora szkoły z 28.05.2013 r. skierowanego do Inspektoratu Pracy Państwowej Inspekcji Pracy w Sieradzu zalecenia wynikające z ww. nakazów zostały zrealizowane.

(dowód: akta kontroli str. 483-493)

Wicestarosta wyjaśnił, iż organ prowadzący szkoły corocznie w budżetach szkół przeznaczał odpowiednie środki finansowe na niezbędne remonty związane z zapewnieniem bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, doposażenie pracowni w sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne.

W ZSP im St. Staszica w roku szkolnym 2012/2013 dokonano m.in. zakupu: sprzętu sportowego, książek do biblioteki, dwóch projektorów, wózka hotelarskiego, drukarki, pomocy dydaktycznych do pracowni elektrycznej. Doposażono pracownię mechatroniczną i ekonomiczną, wykonano remont rampy, modernizację instalacji elektrycznej, remont łazienki na parterze budynku szkoły. W roku szkolnym 2014/2015 wykonano remont dwóch toalet, korytarza na pierwszym i drugim piętrze budynku szkolnego. Doposażono dwie pracownie informatyczne, wyposażono trzy sale lekcyjne w nowe szafy i gabloty, wymieniono blaty ławek w sali języka polskiego, wykonano modernizację elewacji budynku szkolnego. W roku szkolnym 2014/2015 wykonano: remont korytarza parteru i dwóch klatek schodowych, remont i wyposażenie kawiarenki szkolnej, sanitariatów. Dokonano wymiany oświetlenia na korytarzu parteru szkoły, zakupu ławek na korytarz parteru i pierwszego piętra.

W ZSR w Lututowie w roku szkolnym 2012/2013 dokonano m.in. zakupu komputerów, wiertarki, szlifierki, tablicy interaktywnej oraz materiały (do położenia tynku mozaikowego, do naprawy kominków, do remontu w budynkach szkolnych). Wykonano remont instalacji p.poż. w klatce schodowej budynku „C”, oświetlenie drogi ewakuacyjnej w budynku „C”. W roku szkolnym 2013/2014 wykonano m.in.: konserwację i naprawę rynien i dachu budynku „A”, remont dachu na budynku stodoły, regenerację paleniska, montaż lamp i naprawę przekładni pieca, wymianę lamp w pomieszczeniach szkolnych. Zakupiono m.in.: agregat uprawowy, lutownicę, imadło, materiały do malowania klas, materiały do remontu budynku „C”. W roku szkolnym 2014/2015 zakupiono m.in.: profesjonalne i kompletne wyposażenie klasopracowni „Opiekun medyczny”, dwa projektory, 11 sztuk komputerów, zestaw głośników, materiały do remontu i malowania w budynku gospodarczym. Wykonano przegląd instalacji elektrycznej, remont mieszkania służbowego, naprawę ciągnika, naprawę przekładni w kotłowni.

(dowód: akta kontroli str. 463-471)

2.7. Zakres doposażenia szkół kształcących w zawodach w pomoce dydaktyczne.

W okresie objętym kontrolą ZSP im. St. Staszica w Wieruszowie oraz ZSR im. W. Baranowskiego w Lututowie zostały doposażone w pomoce dydaktyczne lub inne pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej kształcenia w zawodach lub przyjętych programów nauczania. Wartość poniesionych w 2012 r. wydatków wynosiła 116 696,15 zł i zostały wydatkowane m.in. na doposażenie pracowni mechatronicznej, informatycznej i ekonomicznej. Dokonano zakupów komputerów, książek, sprzętu sportowego, tablicy interaktywnej. W roku 2013 wysokość takich wydatków wynosiła 80 059,62 zł i poniesiona została na doposażenie dwóch pracowni informatycznych, wyposażenie 3 sal lekcyjnych w nowe szafy i gabloty, zakup agregatu uprawowego, lutownicy, imadła. W roku 2014 wydatki zostały poniesione w wysokości 73 699,14 zł i zostały poniesione na zakup komputerów, profesjonalne i kompletne wyposażenie klasopracowni „Opiekun medyczny”, dwa projektory. W roku 2015 wydatki wyniosły 11 373,19 zł. Wicestarosta wyjaśnił, iż organ prowadzący, w okresie objętym kontrolą, zapewnił odpowiednie pomieszczenia i wyposażenie sal lekcyjnych umożliwiające realizację podstawy programowej i przyjętych programów nauczania.

(dowód: akta kontroli str. 463-471)

2.8. Wysokość i struktura wydatków przeznaczonych przez jst na zadania związane ze szkolnictwem ponadgimnazjalnym w szczególności z kształceniem w zawodach.

Wydatki bieżące powiatu na szkolnictwo ponadgimnazjalne w 2012 r. wynosiły 11 052,8 tys. zł, w tym na szkoły kształcące w zawodach 8 752,9 tys. zł. W roku 2013 wydatki te wzrosły o 4,4% i wynosiły 11 540,1 tys. zł, a wydatki na szkoły kształcące w zawodach wzrosły o 5,4% i stanowiły 9 224,3,0 tys. zł. Natomiast w roku 2014 wydatki bieżące na szkolnictwo ponadgimnazjalne były niższe, w odniesieniu do roku ubiegłego, o 12,3% i wynosiły 10 119,6 tys. zł, a wydatki bieżące na szkoły kształcące w zawodach były niższe o 13,3% i wynosiły 8 000,2 tys. Wydatki bieżące na szkoły ponadgimnazjalne do końca sierpnia 2015 r. wynosiły 7 007,6 tys. zł, w tym na szkoły kształcące w zawodach 5 598,8 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 500-506)

2.9. Liczba nauczycieli kształcących w zawodach.

Nauczycieli kształcących w zawodach, w ZSP im. St. Staszica w Wieruszowie i ZSR im. W. Baranowskiego w Lututowie, w roku szkolnym 2011/2012, było łącznie 111., w tym: 57 nauczycieli dyplomowanych, zatrudnionych na 53,7 etatach, 30 mianowanych zatrudnionych na 27,83 etatach, 15 kontraktowych zatrudnionych na 13,84 etatach, 5 nauczycieli stażystów zatrudnionych na 4,16 etatach i 4 nauczycieli bez awansu zawodowego zatrudnionych na 0,92 etatu. W roku szkolnym 2012/2013 liczba nauczycieli nieznacznie uległa zmniejszeniu i łącznie wynosiła 107 nauczycieli. Liczba nauczycieli dyplomowanych wynosiła 56 zatrudnionych na 52,78 etatach, 32 nauczycieli mianowanych zatrudnionych na 29,05 etatach, 15 kontraktowych zatrudnionych na 12,96 etatach, 2 stażystów zatrudnionych na 1,73 etatach i 2 nauczycieli bez stopnia awansu zawodowego zatrudnionych na 0,5 etatu. W roku szkolnym 2013/2014 liczba nauczycieli ponownie uległa zmniejszeniu i wynosiła 98. Liczba nauczycieli dyplomowanych wynosiła 53 zatrudnionych na 51,16 etatach, 32 nauczycieli mianowanych zatrudnionych na 28,83 etatach, 11 kontraktowych zatrudnionych na 10,56 etatach i 2 nauczycieli bez stopnia awansu zawodowego zatrudnionych na 0,64 etatu. W roku szkolnym 2014/2015 liczba nauczycieli nie uległa zmniejszeniu. Liczba

nauczycieli dyplomowanych wynosiła 52 zatrudnionych na 46,69 etatach, 31 nauczycieli mianowanych zatrudnionych na 28,03 etatach, 11 kontraktowych zatrudnionych na 10,5 etatach, 2 stażystów zatrudnionych na 1,01 etatu i 2 nauczycieli bez stopnia awansu zawodowego zatrudnionych na 0,67 etatu. W roku szkolnym 2015/2016 liczba nauczycieli ponownie uległa zmniejszeniu i wynosiła 91. Liczba nauczycieli dyplomowanych wynosiła 55 zatrudnionych na 52,95 etatach, 26 nauczycieli mianowanych zatrudnionych na 25,57 etatach, 7 kontraktowych zatrudnionych na 7 etatach, 1 stażysta zatrudniony na 1 etat i 2 nauczycieli bez stopnia awansu zawodowego zatrudnionych na 0,63 etatu. Z wyżej przedstawionych danych wynika, iż w badanym okresie liczba nauczycieli ogółem zmniejszyła się o 20 nauczycieli z 111 w roku szkolnym 2011/2012 do 91 w roku szkolnym 2015/2016, przy czym liczba etatów zmniejszyła się o 12,8 etatów.
(dowód: akta kontroli str. 280)

2.10. Potrzeby związane z realizacją kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli kształcących w zawodach.

W ZSP im. St. Staszica w Wieruszowie i w ZSR im. W. Baranowskiego w Lututowie było zatrudnionych łącznie w roku szkolnym 2012/2013 52 nauczycieli kształcenia zawodowego. W następnym roku szkolnym liczba ta wynosiła 49 nauczycieli zawodu, a w roku szkolnym 2014/2015 było ich łącznie 53. W roku szkolnym 2015/2016 nauczycieli kształcenia zawodowego było łącznie w ww. szkołach 50 nauczycieli.

Jak wyjaśnił Wicestarosta w latach od 2012 r. do 2015 r. pięciu nauczycieli kształcących w zawodach osiągnęło wiek emerytalny. W perspektywie najbliższych 4 lat dwoje nauczycieli przedmiotów zawodowych nabędzie prawo do świadczenia kompensacyjnego. Jeden z nauczycieli w 2017 r. uzyska prawo do świadczenia kompensacyjnego, drugi to prawo uzyska w 2018 r., a prawo do emerytury uzyska w 2019 r. Ponadto Wicestarosta wskazał, iż w szkołach kształcących w zawodach nie występują braki kadrowe nauczycieli określonych specjalizacji i jak zaznaczył, była to zasługa dyrektorów szkół.

Organ prowadzący corocznie do 30 listopada otrzymywał wnioski dyrektorów szkół dotyczące dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 463-471)

2.11. Wydatki na wynagrodzenia nauczycieli a wydatki bieżące.

Skarbnik powiatu wyjaśniła, iż Wydział Finansów Starostwa Powiatowego w Wieruszowie nie posiada dokumentacji niezbędnej do udzielenia informacji w zakresie wartości wydatków poniesionych na wynagrodzenia dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych, w tym dla nauczycieli szkół kształcących w zawodach.

Wynagrodzenia pracowników w szkołach ponadgimnazjalnych w 2012 r. wynosiły 8 852,2 tys. zł, w tym wynagrodzenia pracowników w szkołach kształcących w zawodach 6 880,4 tys. zł. Udział wynagrodzeń pracowników w wydatkach bieżących dla szkół ponadgimnazjalnych wynosił 80,0%, a dla pracowników szkół kształcących w zawodach wynosił 78,5%. W roku 2013 wynagrodzenia w szkołach ponadgimnazjalnych zmniejszyły się o 1,0% w szkołach ponadgimnazjalnych i o 0,9% w szkołach kształcących w zawodach i wynosiły odpowiednio 8 936,6 tys. zł i 6 939,0 tys. zł. Udział wynagrodzeń pracowników w szkołach ponadgimnazjalnych w wydatkach bieżących wynosił 77,2%, a w szkołach kształcących w zawodach 75,0%. W roku 2014 wynagrodzenia w szkołach ponadgimnazjalnych zmniejszyły się o 7,9%, a w szkołach kształcących w zawodach zmniejszyły o 7,6% i wynosiły odpowiednio 8 281,0 tys. zł i 6 451,0 tys. zł. Udział wynagrodzeń pracowników w szkołach ponadgimnazjalnych w wydatkach bieżących wynosił 81,7%, a w szkołach kształcących w zawodach 80,6%. Do sierpnia 2015 r. wydatki na

wynagrodzenia dla pracowników szkół ponadgimnazjalnych wynosiły 5 606,8 tys. zł, a dla szkół kształcących w zawodach 4 364,7 tys. zł. Ich udział w wydatkach bieżących wynosił odpowiednio 79,9% i 78,0%.

(dowód: akta kontroli str. 500-506)

2.12. Nadzór organu prowadzącego nad działalnością szkół ponadgimnazjalnych.

Starostwo otrzymywało corocznie protokoły z kontroli bezpieczeństwa i higieny w nadzorowanych szkołach dla młodzieży a także informacje o zaleceniach kierowanych do dyrektorów poszczególnych szkół z kontroli Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Wieruszowie, Państwowej Wojewódzkiej Inspekcji Sanitarnej w Łodzi, Inspektoratu Pracy Państwowej Inspekcji Pracy w Sieradzu. Ww. kontrole omówione w pkt. 2.6 niniejszego wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str. 472-493, 567-591)

Starostwo, w okresie objętym kontrolą, podejmowało, poprzez czynności swoich pracowników, kontrole z zakresu m.in.: zgodności działalności szkół z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, wiarygodności sprawozdań, realizacji procedur w zakresie celowości zaciągania zobowiązań finansowych, zgodności sprawozdań budżetowych z ewidencją księgową, realizacji zaleceń pokontrolnych z poprzednich kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 592-603)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zgodnie z art. 34a ust. 1 w związku z ust. 2 pkt. 2 ustawy o systemie oświaty, organ prowadzący szkołę lub placówkę sprawuje nadzór nad jej działalnością w zakresie spraw finansowych i administracyjnych, z uwzględnieniem odrębnych przepisów. W szczególności nadzorowi podlega przestrzeganie przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników i uczniów.

Natomiast na podstawie § 3 ust 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach „1. Dyrektor, co najmniej raz w roku, dokonuje kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, oraz określa kierunki ich poprawy. 2. Z ustaleń kontroli sporządza się protokół, który podpisują osoby biorące w niej udział. Kopię protokołu dyrektor przekazuje organowi prowadzącemu”.

Tymczasem w przypadku ZSP im. St. Staszica w Wieruszowie przekazywano do Starostwa, z każdego roku okresu objętego kontrolą protokoły, każdy zatytułowany „Protokół z letniego przeglądu warunków pracy”. Każdy z tych protokołów zawierał, datę sporządzenia, nazwę szkoły, adres, skład komisji, podpisy członków komisji oraz stwierdzenie, że „W dniach (...) komisja w składzie (...) dokonała przeglądu warunków pracy i nie stwierdziła żadnych uchybień. Szkoła jest przygotowana do rozpoczęcia roku szkolnego (...)”.

Należy zauważyć, iż protokoły nie zawierały stwierdzeń wskazujących, jaki jest stan techniczny budynków szkolnych, terenu otaczającego budynki szkolne, pomieszczeń lekcyjnych, administracyjnych i socjalnych, instalacji (odgromowej, oświetleniowej, wentylacyjnej, grzewczej), zabezpieczenia p.poż budynku. Brak w protokołach wskazania, iż przeprowadzono kontrolę (jest wskazanie, iż był to przegląd) związaną z wypełnieniem obowiązku wynikającego z ww. rozporządzenia tj. przeprowadzenia kontroli zapewniania bezpiecznych

i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki.

(dowód: akta kontroli str. 567-571)

Starosta wyjaśnił, iż „Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t.j. Dz. U z 2003r. Nr 6 poz. 69 z późn. zm.) nie określa wzoru protokołu przekazywanego przez dyrektora do organu prowadzącego. Przedstawiciele Starostwa mając wiedzę, iż Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica każdego roku posiadał aktualne, wymagane prawem przeglądy budynków szkolnych oraz instalacji a także przeglądy p- poź wykonane przez uprawnione do tego osoby a także, że nauczyciele szkoły nie są specjalistami w zakresie dokonywania przeglądów stanów technicznych budynków, obiektów i instalacji uznawali, że przedstawiane przez Dyrektora szkoły kopie protokołów są wystarczające, a szkoła i jej otoczenie zapewniają bezpieczne i higieniczne warunki pracy.”

(dowód: akta kontroli str. 507-514)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁴, wnosi o:

1. W przypadku faktycznej zmiany ilości szkół ponadgimnazjalnych, przedstawianie przez Zarząd Powiatu projektu uchwały Radzie Powiatu w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych, w celu wypełnienia przez Radę Powiatu dyspozycji art. 17 ust. 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.
2. Wzmożenie nadzoru nad działalnością dyrektorów szkół, aby poprawić jakość sporządzanych protokołów z kontroli w zakresie *bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły*, tak aby protokoły te dokumentowały w sposób wystarczający stan bezpieczeństwa i higieny tych szkół oraz zawierały podstawę prawną przeprowadzanych kontroli.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

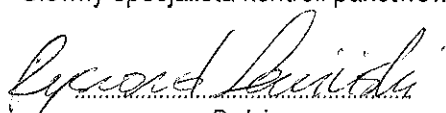
Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

²⁴ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

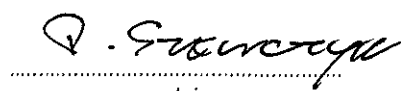
Łódź, dnia 30.11. 2015 r.

Kontroler
Ryszard Lewiński
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

Dyrektor
Przemysław Szewczyk

.....
podpis